

Πρόεδρος: Δ. Σκαλτσούνης, Πρόεδρος ΣτΕ

Εισηγητής: Π. Μπραϊμή, Σύμβουλος Επικρατείας

Ακύρωση κοινής υπουργικής απόφασης, καθ' ο μέρος με αυτήν ρυθμίζεται η απαλλαγή των μαθητών/μαθητριών από το μάθημα των θρησκευτικών, διότι πριν από την έκδοσή της δεν τηρήθηκε, ως ουσιώδης τύπος, η παροχή γνώμης της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα

Με την 1478/2022 απόφαση της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας έγινε δεκτή αίτηση ακυρώσεως γονέων, με την οποία ζητούσαν την ακύρωση της 61178/ΓΔ4/28.5.2021 κοινής αποφάσεως της Υπουργού και της Υφυπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων (Β' 2005), καθ' ο μέρος με αυτή ρυθμίζεται η απαλλαγή των μαθητών /μαθητριών από το μάθημα των θρησκευτικών. Συγκεκριμένα, με την αίτησή τους ζητούσαν την ακύρωση της προαναφερθείσας κοινής υπουργικής αποφάσεως αφενός μεν καθ' ο μέρος αφορά στις προϋποθέσεις απαλλαγής από το μάθημα των θρησκευτικών, αφετέρου δε καθ' ο μέρος με αυτήν προβλέπεται η εναλλακτική απασχόληση των απαλλασσόμενων από το μάθημα των θρησκευτικών μαθητών και μαθητριών αντί να προβλέπεται η διδασκαλία ισότιμου μαθήματος συναφούς περιεχομένου με το μάθημα των θρησκευτικών.

Με την απόφαση αυτή της Ολομελείας του Δικαστηρίου κρίθηκαν τα εξής:

Καταρχάς απορρίφθηκε ο λόγος ακυρώσεως, με τον οποίο οι αιτούντες προέβαλαν παραβίαση του άρθρου 13 παρ. 1 του Συντάγματος και του άρθρου 2 του Π.Π.Π. της ΕΣΔΑ, ερμηνευομένου υπό το φως του άρθρου 9 της ΕΣΔΑ, διότι δεν εκπληρώνεται, κατά τους ισχυρισμούς τους, η υποχρέωση της πολιτείας να παρέχει στους μαθητές και μαθήτριες που απαλλάσσονται από το μάθημα των θρησκευτικών τη διδασκαλία ισότιμου μαθήματος συναφούς περιεχομένου με το μάθημα των θρησκευτικών. Κατά την κρίση του Δικαστηρίου, η Πολιτεία λαμβάνοντας υπόψη τις προαναφερθείσες συνταγματικές διατάξεις και τις διατάξεις της ΕΣΔΑ, όπως ερμηνεύτηκαν με τις 1749-1750/2019 αποφάσεις της μείζονος Ολομελείας αυτού, εξέτασε ενδελεχώς το ζήτημα της θεσπίσεως ισότιμου μαθήματος συναφούς περιεχομένου για τους μαθητές που απαλλάσσονται από το υποχρεωτικό μάθημα των θρησκευτικών και κατέληξε, λόγω των δυσχερειών, όπως αυτές παρατέθηκαν, στο μνημονεύμενο στην προσβαλλόμενη απόφαση 37/23.07.2020 πρακτικό του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής, με το οποίο εγκρίθηκε η εισήγηση της Επιστημονικής Επιτροπής για την άμεση ρύθμιση του θέματος, σε μία μεταβατική ρύθμιση που αποτυπώνεται στην προσβαλλόμενη απόφαση και θα ισχύει μέχρι την ολοκλήρωση της μελέτης για την οριστική ρύθμιση του ζητήματος. Ενόψει αυτών, το Δικαστήριο έκρινε ότι η προσβαλλόμενη ρύθμιση, σύμφωνα με την οποία ο Διευθυντής ή η Διευθύντρια της σχολικής μονάδας σε συνεργασία με τον Σύλλογο των διδασκόντων αποφασίζουν κατά περίπτωση για τον τρόπο που απασχολούνται υποχρεωτικά οι απαλλασσόμενοι/ες μαθητές/τριες (ενδεικτικά διαφορετικό διδακτικό αντικείμενο σε άλλο τμήμα της ίδιας τάξης ή ερευνητική δημιουργική δραστηριότητα), είναι συνταγματικώς ανεκτή, ως μεταβατική, μέχρι την οριστική ρύθμιση του θέματος εντός ευλόγου χρόνου. Ως εύλογος δε χρόνος κρίνεται το τέλος του σχολικού έτους 2022-2023, δοθέντος ότι, πέραν των δυσχερειών που ήδη εκτέθηκαν, η Πολιτεία καλείται για πρώτη φορά να ρυθμίσει το ζήτημα αυτό, δηλαδή να θεσπίσει ένα ισότιμο μάθημα συναφούς περιεχομένου για τους μαθητές που απαλλάσσονται από το υποχρεωτικό μάθημα των θρησκευτικών, σύμφωνα με την ερμηνεία των συνταγματικών και υπερνομοθετικών διατάξεων της ΕΣΔΑ που δόθηκε με τις προαναφερθείσες αποφάσεις του Δικαστηρίου.

Περαιτέρω, το Δικαστήριο λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις του άρθρου 9Α του Συντάγματος, των άρθρων 1 παρ. 1 και 2, 2 παρ. 1, 4 παρ. 1 και 2, 9 παρ. 1 και 2, καθώς και των άρθρων 36 παρ. 4, 57 παρ. 1 περ. κβ και 58 παρ. 3 περ. α και β του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου «για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων)», του άρθρου 15 του ν. 2472/1997 (Α' 50) και των άρθρων 9, 13 παρ. 1 περ. γ και 22 του ν. 4624/2019 (Α' 137), έκρινε ότι, κατά την έννοια του άρθρου 36 παρ. 4 του προαναφερθέντος Γενικού Κανονισμού για την Προστασία των Δεδομένων, στην προκειμένη περίπτωση που προσβάλλεται κανονιστική πράξη με περιεχόμενο την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ειδικής κατηγορίας κατά το άρθρο 9 παρ. 1 του ίδιου Κανονισμού, τα οποία συνδέονται με την άσκηση του συνταγματικού δικαιώματος της

ελευθερίας της θρησκευτικής συνείδησης σύμφωνα με το άρθρο 13 παρ. 1 του Συντάγματος, απαιτείται ως ουσιώδης τύπος, η έλλειψη του οποίου οδηγεί σε ακύρωση της πράξεως, η παροχή γνώμης της εποπτικής αρχής πριν από την έκδοσή της. Επομένως, κατά την κρίση του Δικαστηρίου πριν από την έκδοση της προσβαλλόμενης πράξεως απαιτείτο, ως ουσιώδης τύπος, η παροχή γνώμης της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, η οποία όμως, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, δεν υπάρχει. Για τον λόγο αυτόν, βασίμως προβαλλόμενο, το Δικαστήριο έκρινε ότι πρέπει να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη πράξη ως προς όλες τις διατάξεις της που αφορούν την απαλλαγή από το μάθημα των θρησκευτικών (άρθρο 25 παρ. 3 και οι παρ. 4 και 5 του ίδιου άρθρου κατά το μέρος που αφορούν το ζήτημα αυτό). Και τούτο, αφενός λόγω της αλληλουχίας και της αλληλεξαρτήσεως των διατάξεων που αφορούν το ζήτημα αυτό και τελούν σε οργανική ενότητα μεταξύ τους και αφετέρου λόγω του ότι η διαπιστούμενη πλημμέλεια αφορά το σύνολο των διατάξεων της προσβαλλόμενης πράξεως που αναφέρονται στο ζήτημα της απαλλαγής από το μάθημα των θρησκευτικών